Akutsjukhusnämnden
Danderyds sjukhus
S:t Eriks Ögonsjukhus
Södersjukhuset
Södertälje sjukhus

TJÄNSTEUTLÅTANDE

Diarienummer
ASN 2026-3872

Yttrande över Remiss av Datastrategi för Region Stockholm 2027—2031

Förvaltningarnas förslag till beslut

Förvaltningarna föreslår att akutsjukhusnämnden beslutar följande.

- Förvaltningarnas tjänsteutlåtande utgör akutsjukhusnämndens yttrande till Regionstyrelsen över Remiss av Datastrategi för Region Stockholm 2027–2031.
- Ärendet direktjusteras.

Sammanfattning

Regionstyrelsen har remitterat förslag till Datastrategi för Region Stockholm 2027–2031 för akutsjukhusnämndens yttrande. I Region Stockholm produceras och förvaltas enorma mängder data som är en värdefull och strategisk tillgång för både de egna verksamheterna och för aktörer utanför Region Stockholm. Därtill finns stora mängder arkiverade data av unikt värde som bland annat bidrar till regionens attraktionskraft för forskning och innovation. Potentialen i att kunna nyttiggöra Region Stockholms data har tillsammans med utvecklingen i omvärlden medfört ett ökat behov av en mer strategisk datahantering. Inom ramen för Region Stockholms initiativ att etablera ett sammanhållet strategiskt arbete kring data och artificiell intelligens togs 2024 initiativ till en datastrategi.

Region Stockholms datastrategi styr mot Region Stockholms vision och de mål som fastställs för Region Stockholms som helhet och stödjer även visionen i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Datastrategin syftar till att ge Region Stockholm och regionen som helhet bättre förutsättningar att nå sina mål genom att stimulera och stödja utvecklingen av en mer samordnad och effektiv, och samtidigt laglig, säker och etisk, hantering av data. Datastrategin utgår från styrande principer inom nio strategiska områden.

Förvaltningarna ställer sig positivt till det remitterade förslaget i sin helhet och tillstyrker Datastrategi för Region Stockholm 2027–2031 samt lämnar därutöver några synpunkter.

Bakgrund

Regionstyrelsen har remitterat förslag till Datastrategi för Region Stockholm 2027–2031 för akutsjukhusnämndens yttrande. I Region Stockholm produceras och förvaltas enorma mängder data som är en värdefull och strategisk tillgång för både de egna verksamheterna och för aktörer utanför Region Stockholm. Med stöd av data kan Region Stockholm utveckla kvaliteten i tjänster och erbjuda bättre upplevelser för patienter och invånare, genom bättre vård, kollektivtrafik, kultur och regional utveckling. Data genereras dygnet runt i Region Stockholms verksamheter. Därtill finns stora mängder arkiverade data av unikt värde som bland annat bidrar till regionens attraktionskraft för forskning och innovation.

Potentialen i att kunna nyttiggöra Region Stockholms data har tillsammans med utvecklingen i omvärlden medfört ett ökat behov av en mer strategisk datahantering. Exempel på omvärldsfaktorer som påverkar Region Stockholms möjligheter och skyldigheter inom dataområdet är den snabba utvecklingen av artificiell intelligens (AI), omfattande lagstiftning inom EU och nationellt, samt en ökad geopolitisk instabilitet som satt frågan om rådighet och kontroll över data i nytt fokus.

Inom ramen för Region Stockholms initiativ att etablera ett sammanhållet strategiskt arbete kring data och artificiell intelligens togs 2024 initiativ till en datastrategi. Arbetet med datastrategin fick efter en initial behovsanalys en bredare inriktning än AI och har spänt över datastyrning och datahantering i bred bemärkelse för hela Region Stockholm. Under strategiarbetets inledande fas gjordes en bred behovsinventering och nulägesanalys i dialog med chefer och medarbetare i många nämnder och bolag. Arbetet visade att det i Region Stockholm finns ett gap mellan den stora potential som regionens verksamheter ser inom dataområdet och förutsättningarna att kunna tillgängliggöra och använda data. Flera faktorer håller tillbaka utvecklingen. För att så långt möjligt kunna nyttja Region PM 2 (3) 2026-06-01 Stockholms data för olika ändamål, och samtidigt säkerställa ett starkt dataskydd och regelefterlevnad, krävs styrning och samordning. Samordnade resurser och tydliga arbetsprocesser, rätt kompetenser, informationsstrukturer, väl fungerande teknik liksom juridiskt stöd behöver finnas på plats.

Region Stockholms datastrategi styr mot Region Stockholms vision och de mål som fastställs för Region Stockholms som helhet och stödjer även visionen i Regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Datastrategin syftar till att ge Region Stockholm och regionen som helhet bättre förutsättningar att nå sina mål genom att stimulera och stödja utvecklingen av en mer samordnad och effektiv, och samtidigt laglig, säker och etisk, hantering av data. Datastrategin utgår från styrande principer inom nio strategiska områden. Varje område inkluderar en beskrivning av förutsättningar och behov, målbild 2031 samt en beskrivning av steg på vägen som tar Region Stockholm närmare målbilden. Strategiska områden är: – Samordnade initiativ – God datatillgänglighet i en tillitsfull datakultur – God datastyrning – Största möjliga återanvändning – Spårbarhet – Gemensamma informationsstrukturer – Samordnade och ändamålsenliga dataplattformar – Rådighet över data – Data bevaras och är tillgängliga över tid

Strategin formulerar även en långsiktig målbild: ”År 2040 har Region Stockholm en väl utvecklad datakultur där en god styrning och tillitsfull samverkan säkerställer att data håller hög kvalitet samt tillgängliggörs och används effektivt, lagligt, säkert och etiskt genom hela livscykeln. Användningen av data bidrar på ett avgörande sätt till att Region Stockholm närmar sig sin vision och når sina mål.” Strategins genomförande sker i det löpande arbetet i Region Stockholms förvaltningar och verksamheter samt genom budgetuppdrag till berörda nämnder och bolag utifrån respektive nämnds eller bolags uppdrag och mandat.

Förvaltningarnas förslag och motivering

Förvaltningarna ställer sig positivt till det remitterade förslaget i sin helhet och tillstyrker Datastrategi för Region Stockholm 2027–2031 samt lämnar därutöver några synpunkter.

De nio olika strategiska områden inbegriper viktiga och relevanta områden som avspeglas i den nationella digitaliseringsstrategin för perioden 2025–2030 och i de krav som införandet av European Health Data Space (EHDS) under åren 2027 till 2031 kommer att ställa på Region Stockholms vårdgivare vilket kunde förtydligas än mer i det inledande kapitlet.

Ett syfte med datastrategi och en enhetlig datahantering bör vara att verka för sänkta kostnader och det bör också tydliggöras i strategin. Genom att frågor rörande data, informatik etc får större fokus krävs kompetens och resurser rörande dessa frågor och även initiala investeringar. Detta bör beaktas i kommande planering och budgetprocesser. Detta gäller generellt över

förvaltningarna men också specifikt, t.ex. inom avtal- och upphandlingsområdet.

Layoutmässigt anser förvaltningarna att dokumentet hade blivit tydligare genom att de olika strategiska områdena lyftes fram i rubriceringen och inte hamnade som underrubriker (3.2.1 etc).

3.2.1 Samordnande initiativ
Förvaltningarna delar de styrande principerna. Förslag är att lyfta fram att det finns *krav* på samordning inom dataområdet inom EU och nationellt. Förvaltningarna föreslår även en uppdelning av vilka organisatoriska förutsättningar som behövs för att därefter klargöra tekniska förutsättningar för samordnande initiativ. De styrande principerna skulle kunna delas upp i organisatoriska styrande principer (t.ex. ”Inom Region Stockholm sker samordning av övergripande utvecklingsarbete och strategiskt viktiga initiativ och utvecklingsinsatser inom dataområdet”) och tekniska styrande principer (t.ex. *”Data hämtas så nära grundkällan som möjligt”*).

Ekonomiska konsekvenser
För förvaltningarna är styrningen av vårdens-IT högst relevant vad gäller samordning av vårdens olika initiativ och efterföljande ekonomiska konsekvenser. De ekonomiska konsekvenserna av samordningen kring vårdens-IT är i nuläget inte kända för förvaltningarna. Detta medför att det är svårt att uttala oss kring de ekonomiska konsekvenserna av samordnande initiativ men den förväntade konsekvensen är att detta kan minska kostnader.

3.2.2. God datatillgänglighet och en tillitsfull datakultur
Förvaltningarna delar de styrande principerna.
Det står: ”Förmågan att tillgängliggöra data behöver stärkas, och tillgång till data behöver kunna ges utan onödiga hinder, förutsatt att det finns rättsliga förutsättningar att ta del av data och att användningen är ändamålsenlig och väl motiverad. I Region Stockholms verksamheter finns behov av verktyg för att hitta, ta ut och använda data, liksom av utvecklad användarkompetens.” Förvaltningarna anser att det är viktigt att i dokumentet förtydliga att detta innebär att regionen behöver satsa på kompetens och resurser inom området. I fjärde stycket så står det: ”Ett dilemma uppstår när värdet i Region Stockholms data inte kan realiseras inom Region Stockholm trots att regionorganisationen är part i utvecklingen. … Frågan är av strategisk vikt för Region Stockholm att lösa.” Förvaltningarna anser att detta stycke även bör lyfta mer av den problematik som nämns under stycke ”3.2.8 Rådighet över data”. Hur ska regionen och dess nämnder/förvaltningar förhålla sig när data ligger utanför Regionen, exempelvis i molnet (i Sverige, Europa, eller i tredjeland) då dessa frågor är starkt kopplade- Det står under Steg på vägen: ”Under strategins löptid utvecklas kompetens och datamognad i Region Stockholm, i ett första steg genom insatser under 2027–2029 för att skapa ökad förståelse för och kunskap om strategiskt dataarbete.” Förvaltningarnas

bedömning är att behovet och nivån av kompetens och datamognad kommer variera starkt beroende på yrkesgrupp. Förvaltningarna föreslår att riktade insatser mot nyckelroller och kompetens genomförs.

3.2.3 God datastyrning→ Tydlig datastyrning

Förvaltningarna delar bedömningen att Region Stockholm behöver både stärka och **tydliggöra** sin styrning på flera nivåer och vårt föreslag är att det även avspeglas i rubriken för det strategiska området. Förvaltningarna menar vidare att alla datamängder som tillgängliggörs inom Region Stockholm ska ha en definierad ägare och ett definierat syfte som tydliggör vad datamängden är tänkt att användas för.

Det står i andra stycket: ”På en regiongemensam nivå behövs en robust struktur för styrning och samordning inom dataområdet för Region Stockholm i sin helhet.”

Förvaltningarna föreslår att texten kan förtydligas kring att det specifikt handlar om styrningen av data.

Under Steg på vägen: ”Under perioden 2027–2028 definieras och fastställs en region-gemensam modell för datastyrning som inkluderar roller, ansvar och mandat, beslutsforum och samverkansstrukturer.”

Förvaltningarna föreslår att Region Stockholm genom omvärldsanalys som ”ett steg på vägen” tar lärdom av hur framgångsrika organisationer arbetar med denna fråga inför att en gemensam modell definieras och fastställs.

3.2.4 Största möjliga återanvändning av data

Förvaltningarna delar behovet av att öka återanvändning av data och förslår att det återspelas i rubriken.

Under Steg på vägen: ”Under strategins löptid implementeras gemensamma definitioner, masterdata, datakällor och arbetssätt för återanvändning av data.”

Förvaltningarna föreslår att arbetet enligt ovan i ett första steg kopplas till implementering av det nya huvudjournalsystemet. Detsamma kan gälla motsvarande skrivningar i andra delar av dokumentet.

3.2.5 Spårbarhet

Förvaltningarna delar de styrande principerna. I stycket ”steg på vägen” står att principer för standarder för metadata och spårbarhet ska utvecklas under 2027–2028. Förvaltningarna önskar en förtydligande av denna skrivning då det finns svensk specifikation för metadata, denna specifikation skulle även kunna presenteras i bilaga 2.

3.2.6 Gemensamma informationsstrukturer

Utifrån förvaltningarnas perspektiv saknas skrivningar hur det regionala arbetet som beskrivs kommer att relatera till nationell informationsstruktur (NI). NI syftar till att ge stöd och utveckla en patient- och rättssäker informationshantering genom att visa hur hälsodata ska struktureras för att kunna användas, återanvändas och delas på ett effektivt sätt genom hela vård- och omsorgsprocessen. Standard som HL7 FHIR är avgörande för att möte kraven inom EHDS. Vi saknar även en introduktion av begreppet dataportabilitet som är en viktig del i kraven för vårdgivare vid införande av EHDS och som innebär att patienter ska kunna begära att hälsodata överförs till en annan vårdgivare.

3.2.7 Samordnande och ändamålsenliga dataplattformar

Förvaltningarna stödjer de styrande principerna som beskrivs i strategin. Förvaltningarna delar bedömningen om att arbetet är långsiktigt och investeringstungt.

Ekonomiska konsekvenser

Arbetet bedöms få stora ekonomiska konsekvenser för sjukvården med ökade kostnader för IT. Det är därför av högsta vikt att arbetet sker samordnat, affärsmässigt och med tydlig styrning och hög kostnadsmedvetenhet.

3.2.8 Rådighet över data

Förvaltningarna delar den bild som beskrivs i det strategiska området men förslår att i stycket rörande sjukvårdsområdet även nämna de krav som ställs på Region Stockholm för införande av EHDS. Under Styrande principer borde tilläggas att ”Region Stockholm verkar för att använda öppna standarder och öppna API:er för datalagring och/eller dataåtkomst för att kunna få ett direkt ägarskap av den data som lagras i upphandlade system.”

Förvaltningarna anser att det under Steg på vägen bör tilläggas att juridiska förutsättningar för dataanvändning behöver förtydligas inom regionen. T.ex. hur data får användas i regionens olika AI-verktyg, hur och vilken data som får delas mellan förvaltningarna, hur och vilken data som regionen har tillgång till från privata vårdgivare.

Avsnittet borde både beröra konkreta mål för vilka beslut som ska finnas på plats och hur regionens organisation ska se ut för att hantera juridiska förutsättningar för dataanvändning som inte bara rör avtalsfrågor.

3.2.9 Data bevaras och är tillgänglig över tid

Förvaltningarna instämmer i beskrivningen och vill dock påpeka att det redan under upphandling av IT-system behöver säkerställas hur data ska kunna

bevaras inför framtiden. Denna aspekt nämns inte i strategiska området men behöver läggas till.

Ekonomiska konsekvenser

Beslutet bedöms inte medföra några ekonomiska konsekvenser för akutsjukhusnämnden.

Caroline Hällsjö Sander
Sjukhusdirektör

Sten Kjellström
Sjukhusdirektör

Karouk Said
Sjukhusdirektör

Anna Gerber Ekblom
Sjukhusdirektör

Beslutsunderlag

1. Förvaltningarnas tjänsteutlåtande
2. Remiss av Datastrategi för Region Stockholm 2027-2031
3. Remiss-PM Datastrategi för Region Stockholm 2027-2031
4. Datastrategi för Region Stockholm 2027-2031 remissversion

Skickas till

1. Regionstyrelsen

Godkänd av Karouk Said, 2026-09-09
Godkänd av Caroline Hällsjö Sander, 2026-09-09
Godkänd av Anna Gerber Ekblom, 2026-09-09
Godkänd av Sten Kjellström, 2026-09-09